

Aktiverande styrdokumentDatum:
2021-12-15Diarienummer:
KSN-2019-2011Beslutsfattare:
KommunstyrelsenDokumentansvarig:
Avdelningschef på Gata, park, natur

Handlingsplan för mobilitet och trafik

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Åtgärderna i handlingsplan för mobilitet och trafik ska planeras, genomföras och koordineras i samklang med övrig stads- och samhällsutveckling. Medborgarinflytande är av stor vikt för att nå framgångsrika resultat och en kontinuerlig dialog med allmänheten för att skapa samsyn har hög prioritet. Vid genomförande av åtgärder av särskild vikt ska beslut tas av gatu- och samhällsmiljönämnden.

Inledning

Programmet för mobilitet och trafik syftar till att visa vägen för hållbarhetsarbetet inom mobilitet och trafik med en planeringshorisont för år 2050 och framåt. Denna handlingsplan förtydligar programmets implementering, genomförande av målsättningar och åtgärder samt uppföljning av dessa. Nämnder och bolagsstyrelser kommer utifrån handlingsplanen ta fram konkreta åtgärdsplaner vid behov.

Syfte

Handlingsplan för mobilitet och trafik är en plan med ett 2030-årsperspektiv som syftar till att konkretisera de beslutade tillståndsmålen i Program för mobilitet och trafik genom att ta fram mål för 2030. Handlingsplanen för mobilitet och trafik ska också ge en tydlig riktning på hur målen ska uppnås samt föreslå åtgärder för det fortsatta arbetet. Handlingsplanen ger en samlad bild av vilka åtgärder som behövs för att programområdet ska utvecklas. Den förtydligar nämnder och bolagsstyrelserns ansvar och roller för genomförande av programmets måluppfyllelse i relation till deras reglemente och ägardirektiv.

Handlingsplanen har tagits fram i en gemensam tjänstepersonberedning. Den fokuserar på åtgärder som tydliggör ambitionsnivån och visar på nödvändiga förändringar. Åtgärderna underlättar för nämnder och bolagsstyrelser att identifiera sina delar av ett programområde och integrera det i sin verksamhets-/affärsplanering. På så sätt har handlingsplanen en tydlig styrande effekt och kan ge snabbare måluppfyllelse.

Handlingsplanen för mobilitet och trafik har fokus på hela kommunen, jämställdhet, näringsliv, tillgänglighet för personer med funktionsvariationer, barn och äldre. Handlingsplanen omfattar hela Uppsala kommun. Kommunen har dock störst rådighet över vilka åtgärder som kan föreslås i de delar av kommunen där Uppsala kommun är väghållare, det vill säga framför allt Uppsala och Storstora tätort.

Omfattning

Handlingsplanen beskriver de åtgärder som Uppsala kommun ska prioritera inom mobilitet och trafik. Uppsala kommun är inte ensamt ansvarig för utvecklingen utan många av åtgärderna kräver god samverkan med externa parter för att kunna uppnås. Handlingsplanen riktas till hela kommunkoncernen. Handlingsplanen gäller under perioden 2021–2030.

Ansvar, genomförande och spridning

Kommunstyrelsen fattar beslut om planen. Gatu- och samhällsmiljönämnden har efter beslut i kommunstyrelsen huvudansvar för planen.

Alla nämnder och bolag som anges i planen har ansvar för att genomföra planen. För varje åtgärd i planen finns en nämnd eller bolag som har ett särskilt ansvar att genomföra åtgärden eller för att samordna genomförandet. Nämnder och bolag kan även vara delansvariga för genomförandet av åtgärder.

Innehållet i planen kommuniceras efter politiskt beslut via kommunens webbsida, internt och externt. Åtgärderna implementeras i samband med beredningen av nämndernas verksamhetsplaner och bolagens affärsplaner.

Mål, utvecklingsområden med åtgärder och ansvariga

I Uppsala kommun är ambitionen för framtiden hög och det krävs högt satta mål för hållbart resande om det ska vara möjligt att nå de nationella klimatmålen.

I program för mobilitet och trafik definieras tillståndsmål för mobilitet och trafik för år 2050.

”År 2050 är Uppsala kommun en föregångare i arbetet med mobilitet och trafik. Mobiliteten och trafiksystemet i Uppsala kommun är resilient och resurseffektivt, vilket bidrar till goda och jämlika levnadsvillkor. Mobiliteten och trafiksystemet är utformat och organiserat på ett sätt som ger en hög närhet och hälsosamma livsmiljöer för boende, besökare och verksamma.”

”År 2050 sker alla resor och transporter i Uppsala kommun med hållbara färdmedel.”

En hög målsättning ställer högre krav på beslutsfattare och tjänstepersoner att arbeta med innovativa lösningar och ta djärva beslut. Arbetet med att öka andelen hållbara resor och transporter får inte stanna av för att utvecklingen går åt rätt håll, tvärtom krävs mer arbete för att nå den sista biten.

Färdmedelsandelsmål för Uppsala kommun

Hälften av alla resor i Uppsala kommun sker med cykel år 2030

Tabell 1: Färdmedelsandelar i Uppsala kommun

Färdmedelsandelar	2015	2025	2030
Gång	15 %	15 %	15 %
Cykel	37 %	44 %	50 %
Kollektivtrafik	16 %	16 %	16 %
Privat motorfordon	36 %	27 %	19 %

I Uppsala tätort sker 55% av alla resor med cykel år 2030

Tabell 2: Färdmedelandelar i Uppsala tätort

Färdmedelsandelar	2015	2025	2030
Gång	16 %	16 %	16 %
Cykel	40 %	48 %	55 %
Kollektivtrafik	12 %	12 %	12 %
Privat motorfordon	32 %	24 %	17 %

Utanför Uppsala tätort är bilen fortsatt viktig för rörligheten

Tabell 3: Färdmedelsandelar i Uppsalas geografi utöver Uppsala tätort

Färdmedelsandelar	2015	2025	2030
Gång	9 %	9 %	9 %
Cykel	5 %	5 %	5 %
Kollektivtrafik	18 %	18 %	18 %
Privat motorfordon	69 %	69 %	69 %

Utvecklingsområden

Handlingsplanen har åtta utvecklingsområden. Varje utvecklingsområde har ett antal åtgärder kopplade till sig.

Effektivt och hållbart transportsystem

I Uppsala kommun ska samhällsbyggnadsprocessens samtliga skeden inkludera möjliggörande av ett effektivt och miljömässigt hållbart transportsystem.

Möjliggörande av effektiva resor och transporter är inget som en enskild funktion kan arbeta med, det måste finnas med i samhällsbyggnadsprocessen från början till slut om resultat ska uppnås. Det är också viktigt att de miljöer som förvaltas och skapas inte utgör en risk för människors hälsa och välmående. Hela tiden behöver avvägningar göras gällande hur kommunen på bästa sätt kan använda den yta och de ekonomiska resurser som finns. Det är i dessa prioriteringar som trafik och miljö riskerar att få ge vika om det inte uttryckligen ska få ta plats.

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
1.1 Utveckla ett systematiskt arbete för att främja hållbara resor och transporter i samhällsbyggnadsprojekt.	GSN	KS, PBN, UPAB, Skolfastigheter, Uppsalahem, Uppsala vatten och Uppsala Arenor och Fastigheter	2021-2030
1.2 Använda positiv trafikreglering vid nyanläggning och förbättra befintlig trafikreglering där det är möjligt.	GSN	-	2025-2027
1.3 Fortsätta bygga ut infrastruktur för el-laddning och andra hållbara drivmedel.	KS	GSN, UPAB, Skolfastigheter, Uppsalahem och Uppsala Arenor och Fastigheter	2021-2030
1.4 Ta fram ett prioriterat nät för motorfordonstrafik.	GSN	KS	2022-2023
1.5 Utveckla de större befintliga trafiklederna i Uppsala för att styra de stora trafikflödena ut från innerstaden.	GSN	KS	2023-2025
1.6 Reglera gator i innerstaden för att minska genomfartstrafik med motorfordon.	GSN	-	2023-2025
1.7 Utredda effekterna av olika trafikreglerande styrmedel.	GSN	KS, UPAB	2021-2022
1.8 Genomföra omvärldsbevakning kring innovativa tekniska lösningar för trafikstyrning och förbereda för implementering när det är aktuellt.	GSN	KS, UPAB	2021-2030

Få fler att välja hållbara resor och transporter

Uppsala kommun arbetar med att få fler att välja hållbara resor och transporter.

Arbetet med att informera, uppmuntra och inspirera människor i olika delar av kommunens civilsamhälle att välja hållbara resor och transporter kan vara avgörande för framtidens klimat. Oavsett vilka alternativ som finns så är det ofta normer och vanor som påverkar människors val. Kommunen och andra aktörer i samhället har en oerhört viktig roll i att gå före och göra det lätt för människor att göra smarta och hållbara val när det kommer till resor och transporter.

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
2.1 Genomföra mobility management-kampanjer.	GSN	-	2021-2030
2.2 Fortsätta samverka med arbetsgivare inom näringslivet, föreningslivet, universiteten och offentlig verksamhet kring hållbara tjänste- och arbetsresor.	GSN	-	2021-2030
2.3 Uppmuntra anställda inom Uppsala kommunkoncern att cykla mer och på ett säkert sätt.	KS	Alla nämnder och bolag	2021-2030
2.4 Utredda och ta fram en plan för hur kommunen ska främja samåkning och delade mobilitetstjänster.	GSN	-	2025-2027
2.5 Möjliggöra resor till naturområden med hållbara färdmedel.	GSN	-	2021-2030
2.6 Samverka med relevanta aktörer för samordnad realtidsinformation och smarta reseplanerare.	GSN	KS	2023-2025
2.7 Samverka med kollektivtrafiksaktörer för möjligheten att ta med cykel på tåg/spårvagn/buss.	GSN	-	2021-2030
2.8 Förbättra framkomligheten för gående, cyklister och kollektivtrafiken i trafiksignaler, till exempel genom signalprioritering.	GSN	-	2021-2030

Trafiksäker, trygg och tillgänglig trafikmiljö

I Uppsala kommun utformas trafikmiljön för att säkerställa trafiksäkerhet, trygghet och tillgänglighet till det offentliga rummet.

Människor måste kunna ta sig fram på ett bra sätt utan att känna oro över hur trafikmiljön är utformad. Barn ska tidigt kunna använda gång- och cykelvägar utan att utsättas för onödiga risker och äldre ska riskfritt kunna gå på promenad oavsett årstid. Att enbart åtgärda uppenbara brister är inte hållbart. Ett strategiskt, förebyggande arbete med drift och underhåll ger bättre förutsättningar för kommunen att axla sitt ansvar som väghållare.

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
3.1 Arbeta med trygghetsskapande åtgärder för gående och cyklister.	GSN	Uppsala-hem, Skolfastigheter och Uppsala Arenor och Fastigheter	2021-2030
3.2 Säkerställa separering mellan oskyddade trafikanter och motorfordon på gator med höga flöden och hastigheter.	GSN	PBN	2021-2030
3.3 Säkerställa en tydligare separering mellan gående och cyklister.	GSN	-	2021-2030
3.4 Säkerställa hastighetssäkring av gång- och cykelpassager.	GSN	-	2021-2030
3.5 Genomföra skolvägsutredningar.	GSN	UBN	2023-2030
3.6 Främja trafiksäkert beteende.	GSN	KS	2021-2030
3.7 Upprätthålla en god vägvisning för gående och cyklister.	GSN	-	2021-2030
3.8 Säkerställa en god beläggningsstandard på gång- och cykelvägnätet.	GSN	-	2021-2030
3.9 Säkerställa att inkomna felanmälningar och synpunkter bidrar till ett kontinuerligt förbättringsarbete.	GSN	-	2022-2025
3.10 Säkerställa hög standard på vinterväghållning och barmarksunderhåll.	GSN	-	2021-2030
3.11 Utveckla trafikstörnings-informationen för oskyddade trafikanter.	GSN	-	2023-2024
3.12 Genomföra resvaneundersökningar (RVU) för ökad kunskap om barns resvanor.	GSN	UBN	2021-2030
3.13 Utveckla ett systematiskt arbetssätt för hur trafikslag ska prioriteras vid vägarbeten och tillfälliga avstängningar.	GSN	-	2022-2023
3.14 Utforma passager för ökad säkerhet och bekvämlighet för gående och cyklister.	GSN	-	2023-2024

Attraktiva gångstråk

Uppsala kommuns gångstråk ska vara attraktiva och av mycket god standard.

Genom att ta reda på hur människor rör sig i Uppsala kommun samt vilka som väljer att gå, och varför, kan rätt insatser göras. Arbetet med att få fler att gå längre och oftare inkluderar att göra gångstråk mer attraktiva ur flera olika hänseenden. Attraktiva gångstråk präglas av tillgänglighet, trygghet, trafiksäkerhet och av god fysisk standard till följd av högkvalitativt drift- och underhåll. Kopplingen mellan målpunkter som är viktiga i vår vardag och målpunkter för rekreation, vistelse och upplevelser är också viktig för att människor ska välja att gå.

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
4.1 Skapa fler fredade och vistelsevänliga stråk och ytor för fotgängare.	GSN	KS, PBN, , Skolfastigheter, Uppsalahem och Uppsala Arenor och Fastigheter	2023-2030
4.2 Inventera förbindelser mellan tätorter och närliggande naturområden.	GSN	-	2022-2023
4.3 Ta fram en drift- och underhållsstandard för renodlade gångbanor.	GSN	-	2022-2023
4.4 Skapa rutiner för uppföljning av fastighetsägareansvar.	GSN	-	2021-2022
4.5 Anpassa resvaneundersökningar för ökad kunskap om gång.	GSN	-	2022-2023
4.6 Genomföra gångflödesmätning inom Uppsala tätort.	KS	GSN	2022-2023
4.7 Kartlägga och definiera målpunkter och barriärer för gångtrafikanter.	GSN	-	2021-2023
4.8 Ta fram ett huvudnät för gång.	GSN	-	2022-2023

Cykelstad av rang

Uppsala fortsätter att vara en cykelstad av rang.

Uppsala kommun har länge varit föregångare när det kommer till cykelfrågor. För framtiden är det viktigt att inte arbetet stannar av utan fortsätter att driva andelen resor med cykel uppåt. Cykeln ska vara det främsta transportmedlet och det ska vara enkelt och riskfritt att cykla i Uppsala kommun. För att få ännu fler att byta bilen mot cykeln krävs det att det blir riktigt attraktivt att cykla. Innovativa lösningar och en kombination av hårda och mjuka åtgärder har potential att göra det möjligt.

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
5.1 Arbeta med schyst parkering för cykel och mikromobilitet.	GSN	-	2021-2030
5.2 Utveckla samarbete för cykelbarhet utanför kommunens väghållningsområde.	GSN	KS	2021-2030
5.3 Anpassa gång- och cykelbanor och parkeringar till olika typer av cyklar.	GSN	PBN, Uppsala Arenor och Fastigheter	2021-2030
5.4 Successivt förbättra metoder för omhändertagande av långtidsparkerade och övergivna cyklar.	GSN	-	2021-2030
5.5 Upprätthålla en god tillgång till cykelservicepunkter.	GSN	KS, PBN, Skolfastighe ter, Uppsalahem och Uppsala Arenor och Fastigheter	2021-2030
5.6 Utreda behov av och former för ett kommunalt hyrcykelsystem.	GSN	KS	2023-2025
5.7 Utveckla och bibehålla ett prioriterat och trafiksäkert cykelvägnät.	GSN	-	2021-2030

Plats för kollektivtrafik

I Uppsala kommun finns utrymme för en högkvalitativ kollektivtrafik.

Resande med kollektivtrafik ska vara smidigt, snabbt och tillgängligt för alla. Kollektivtrafiken måste få ta plats i gaturummet och för den som reser kollektivt behöver det vara lätt att hitta information, planera sin resa och genomföra den. Uppsala kommun måste samverka med olika kollektivtrafikaktörer för att säkerställa att deras behov tillgodoses och att kommunens medborgare kan få den kollektivtrafik som de efterfrågar.

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
6.1 Samverka med Region Uppsala för att ta fram en samlad lösning för ökad framkomlighet längs de gator som är viktiga för kollektivtrafiken.	GSN	-	2022-2025
6.2 Samverka med Region Uppsala för att förenkla resande med kollektivtrafik och byten mellan olika transportmedel.	GSN	-	2021-2030

Hållbara och effektiva transporter

Uppsala kommun arbetar med att möjliggöra hållbara och effektiva godstransporter.

I ett fungerande samhälle är godstransporter en av de viktigaste funktionerna. Utan leveranser fungerar varken offentlig verksamhet, handel eller nöjesliv. Omställningen från fossila drivmedel till mer hållbara lösningar är en enorm utmaning för transportsektorn samtidigt som näthandeln och hemleveranserna ökar. Uppsala kommun behöver hjälpa aktörer att hitta lösningar, samarbeta och ställa om samt möjliggöra de innovationer som kan minska antalet transporter.

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
7.1 Komplettera vägvisningen i Uppsala för att det ska bli lätt att hitta till områden med godsintensiva verksamheter.	GSN	-	2023-2025
7.2 Möjliggöra bostadsnära varuutlämning.	GSN	KS, PBN, Uppsalahem	2021-2030
7.3 Samverka med fastighetsägare, näringsidkare och leverantörer för att utveckla nya lösningar som förenklar varuleverans och mottagning.	GSN	KS	2022-2025
7.4 Arbeta med att öka andelen byggprojekt som nyttjar Uppsala bygglogistikcenters(BLC) funktioner.	KS	-	2021-2025
7.5 Arbeta med att få fler leverantörer att använda kommunens varuservice.	KS	Alla nämnder och bolag	2021-2030
7.6 Mäta mängden godstransporter i innerstaden.	GSN	KS	2022
7.7 Samverka med näringslivet för att möjliggöra "last mile"-transporter med miljömässigt hållbara fordon.	GSN	-	2021-2025

Utrymme för miljömässigt hållbara privata motorfordon

Alla delar av Uppsala kommun är fortsatt tillgängliga med privat motorfordon, men även dessa behöver bli mer miljömässigt hållbara på sikt.

Utbyggnad av laddinfrastrukturen och tillgängliggörande av andra hållbara drivmedel är en fråga som marknaden inte kan lösa själv. För en levande landsbygd och en fri mobilitet behöver privata motorfordon fortsätta ta plats i transportsystemet men allt eftersom behöver utsläppen de orsakar minskas på ett eller annat sätt. Ett mer hållbart resande behöver inte innebära en bilfri kommun men det offentliga rummet behöver vara en plats för vistelse och aktivitet istället för parkerade fordon.

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
8.1 Införa parkeringsreglering som styr mot parkering i mobilitetsanläggning.	GSN	UPAB	2021-2030
8.2 Implementera handlingsplanen för parkering.	GSN	UPAB, PBN	2021-2030
8.3 Implementera åtgärdsplan för pendlarparkeringar.	GSN	UPAB, PBN	2021-2030

Uppföljning

Utvecklingen av hållbara resor och transporter i Uppsala kommun och dess effekter ska årligen följas upp genom att följa ett antal indikatorer för de tre hållbarhetsperspektiven; Miljö- och klimatmässiga, Sociala och Ekonomiska. Indikatorerna kommer att sammanställas i ett årligt framtaget mobilitetsbokslut tillsammans med övrig utveckling av resandet och transporter i kommunen.

Gatu- och samhällsmiljönämnden är ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av handlingsplanen.

Relaterade dokument

Uppsala kommun:

- Program för mobilitet och trafik
- Översiktsplan
- Klimatfärdplan
- Innerstadsstrategi
- Landsbygdsprogram för Uppsala kommun
- Åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet
- Åtgärdsprogram mot omgivningsbuller
- Uppsala kommuns parkeringspolicy
- Riktlinjer för parkering
- Handlingsplan för parkering
- Handlingsplan för pendlarparkeringar
- Handlingsplan för cykel

Trafikverket:

- Nollvisionen

Region Uppsala:

- Regionalt trafikförsörjningsprogram
- Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län
- Länstransportplanen
- Regional cykelstrategi för Uppsala län